

Encyklopedie

V každém cyklu šetření je vydána *Encyklopedie* výzkumu PIRLS v anglickém jazyce, která poskytuje informace o vzdělávacím systému v každé zúčastněné zemi. Vedle základních údajů o ekonomice a vzdělanosti obyvatel obsahuje přehled o uspořádání jednotlivých vzdělávacích systémů a informace o fungování školské politiky. Podrobněji se věnuje kurikulu pro výuku čtení, vzdělávacím cílům, učebním pomůckám, využití technologií, metodám výuky čtení, způsobům hodnocení čtenářských dovedností žáků, práci s žáky s poruchami čtení a výuce jazykových menšin. *Encyklopedie* zároveň obsahuje informace o tom, jaký dopad mají v některých zemích výsledky šetření PIRLS na vzdělávací politiku a případně i na její reformy.

2 ZJIŠŤOVANÉ POSTUPY POROZUMĚNÍ³

Nejdůležitějším aspektem šetření PIRLS jsou postupy porozumění. Tímto termínem jsou označovány činnosti, které čtenář využívá během čtení, aby porozuměl významu textu a zvládnul testovou úlohu. PIRLS zkoumá čtyři postupy porozumění: vyhledávání informací, vyvozování závěrů, interpretaci a posuzování textu.

Každá otázka písemného testu PIRLS sleduje jeden z těchto postupů porozumění. Informace o tom, na který postup se otázka zaměřuje, je vždy uvedena v hodnocení otázky.

Typy postupů porozumění s ukázkami na jednotlivých otázkách

Ukázky otázek představující jednotlivé postupy porozumění jsou vybrány z uvolněné úlohy *Koláč pro nepřítele* (viz str. 19).

Vyhledávání informací

Schopnost nalézt informaci v textu je základní čtenářskou dovedností. K nalezení informace postačí čtenáři bezprostřední porozumění textu a pochopení toho, jak uvedené informace souvisejí s hledanou informací. Při vyhledávání informací čtenář obvykle pracuje pouze s větami nebo se slovními spojeními.

Příklady činností, které lze charakterizovat jako vyhledávání informací:

- *nalezení informace, která odpovídá danému účelu čtení,*
- *vyhledání určitých myšlenek,*
- *vyhledání definic slov nebo slovních spojení,*
- *rozpoznání prostředí, v němž se odehrává příběh (místo, čas apod.).*

Ukázka otázky zaměřené na vyhledávání informací:

**Co si Tom myslel, že se stane, když jeho nepřítel sní koláč pro nepřítele?
Napiš jednu věc.**

.....

Popis: V této otázce by měl žák rozpoznat, které informace z textu s otázkou souvisejí. V odpovědi může uvést konkrétní příklady, které našel v textu, nebo může příklady vyjádřit vlastními slovy na základě porozumění nalezeným informacím.

³ Podrobněji viz *PIRLS 2011: koncepce mezinárodního výzkumu čtenářské gramotnosti*, ÚIV, Praha, 2010, s. 17–25.